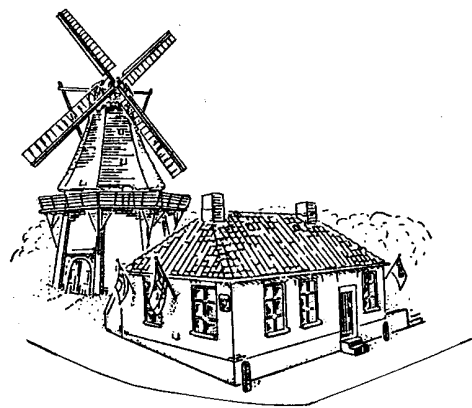

De Liefde

Nieuwsbrief van de koren- en pelmolen
De Liefde te Uithuizen (Gr.)
16^e uitgave - zomer 2005

Vijf jaar molenaar op de molen *De Liefde*

Op 1 juli 2000 werd ik als vrijwillig molenaar op de molen *De Liefde* aangesteld; het 1^e lustrum op deze mooie koren- en pelmolen is daarmee bereikt. Dankzij het feit dat ik met de vut ben kon ik veel van mijn vrije tijd besteden aan het inrichten van de molen tot een werkend museum. Daarnaast heb ik in goede samenwerking met de eigenaar, gemeente Eemsmond, de molen zodanig kunnen beheren, dat het altijd mogelijk is geweest hem voor het publiek open te stellen. Daartoe is het wel nodig regelmatig onderhoud te plegen en ook dit jaar is dat weer het geval.

Knagers

De firma Van Lierop Impregneerbedrijven B.V. inspecteerde de molen op houtwormkever en huisboktor. In enkele onderdelen, zoals een klos op de zwaai balk van het maalkoppel en de kop van een legeringsbalk op de waaierzolder werden deze beestjes aangetroffen en vervolgens behandeld.

Bliksemafleiderkabel

Na het constateren van diverse kneuzingen in de bliksemafleiderkabel, kon ik op 16 april jl. een nieuwe ruim 7 meter lange kabel in gebruik nemen. Dit nieuwe exemplaar wordt gebruikt wanneer de molen in "overhek" stand (in 't kruis) wordt weggezet. Voor de rechtstand wordt een korte kabel gebruikt.

Reparaties

De in de loop der jaren te ver naar achteren gezakte gietijzeren molenas (waarin aan de voorzijde de wieken zijn gestoken), is door de molenmaker weer naar voren getempeld. Dit gebeurde op de oorspronkelijk wijze door middel van een stut tussen windpeluw en molenroede.

Verfbeurt

Eind mei / begin juni heeft het schildersbedrijf Roossien te Groningen enkele reeds lang op een verfbeurt wachtende onderdelen van de molen geverfd. Met behulp van een hoogwerker werden de lange en korte schoren, de lange en korte spruiten en de staart van een nieuwe verflaag voorzien. Ook werden de inritdeuren geverfd. Erg vlot verliep het niet, aangezien men met de

hoogwerker niet hoog genoeg kon komen, waardoor er voor de bovenste twee meter een groter exemplaar moest worden ingezet. Het lukte echter niet om deze in een goede en veilige positie te manoeuvreren, zodat er alsnog een derde exemplaar moest worden aangevoerd. Tijdens deze verfbeurt is alleen het hoogstnodige uitgevoerd en zijn diverse in het oog springende delen zoals de askop, de kroonlijst (de rood-wit-blauwe band aan de bovenkant van de molen), de kistramen in het achtkant en het hekwerk op de stelling niet meegenomen. Ook is er geen nieuwe verflaag op de onderdelen van gevlucht aangebracht. Inmiddels heb ik, van binnen uit en voorzover mogelijk, de kistramen alsnog geverfd.

Storm

Op zaterdag 8 januari jl. was het geen weer om de molen te laten draaien. Bij 10°C en een barometerstand van 1000 hPa en een luchtvochtigheid van 68 hygro was het licht bewolkt en ogenschijnlijk toch een aardige winterdag. Edoch, de wind woei uit het zuidwesten met een kracht van zes à acht Beaufort, waarbij vele uitschietende windstoten voorkwamen. De hardste windstoot die dag werd om 12:37 uur gemeten en bedroeg 25.9 m/s = 10 Beaufort. (*gegevens Meteo Uithuizen*)

Gelukkig was de storm tevoren aangekondigd en uiteraard had ik alles extra gecontroleerd en vastgezet. De molen zet ik bij deze weersomstandigheden in de stand “met de roede voor de borst” (de rechtstand), zodat het onderste end aan de ketting kan worden gelegd. Boven in de kap plaats ik in het grote molenwiel als extra beveiliging stutten, die eveneens het voor- en achteruit draaien moeten voorkomen. Op de vangbalk plaats ik een stut en de wipstok bind ik binnen vast, om het slingeren af te remmen.

Arbo-eisen

Nadat onlangs op de kapzolder een schuifluik en op de steenzolder een klaphekje is aangebracht, voldoet de molen *De Liefde* nu geheel aan de Arbo-eisen die gesteld worden aan het voor het publiek openstellen van een molen.

Logboek en jaarverslagen van de molen

Vanaf mijn aanstelling, op 1 juli 2000, houd ik een logboek bij waarin ik verslag doe van alle aspecten die de molen betreffen, alsmede van alle zaken die ik als vrijwillig molenaar voor deze hobby verricht. Tevens breng ik één keer per jaar een jaarverslag uit over alle aspecten die de molen betreffen. Dit logboek, welke inmiddels enige honderden pagina's omvat en de jaarverslagen zijn op de molen aanwezig en voor belangstellenden in te zien. Daarnaast bevindt zich op de molen een bezoekersboek (vanaf 1 juli 2000) en inmiddels heb ik het tweede exemplaar in gebruik genomen. Ook deze boeken zijn in te zien.

Schoolproject

Op 19 april jl. bezochten drie schoolkinderen de molen en maakten video-opnamen voor een school in Tsjechië.

Schenkeningen

Een mooie aanvulling op de twee reeds aanwezige exemplaren, was de schenking van een 73 cm hoge handmolen door Remko Venhuizen. Arnold Bijsterveld schonk een blok bijenwas. Deze was wordt gebruikt voor het “wassen” (smeren) van de kammen en staven in de molen.

Groninger Molenweekend

Op 11 en 12 juni jl. werd weer het jaarlijkse Groninger molenweekend gehouden. De molen *De Liefde* draaide alleen op de zaterdag. Het weer werkte allerm minst mee, want het werd die dag slechts 13°C, met een gure noordwesten wind. Dat het niet aantrekkelijk was er op uit te trekken, bleek uit het geringe aantal van slechts 19 bezoekers.

Rondom de molen-dag weer succes

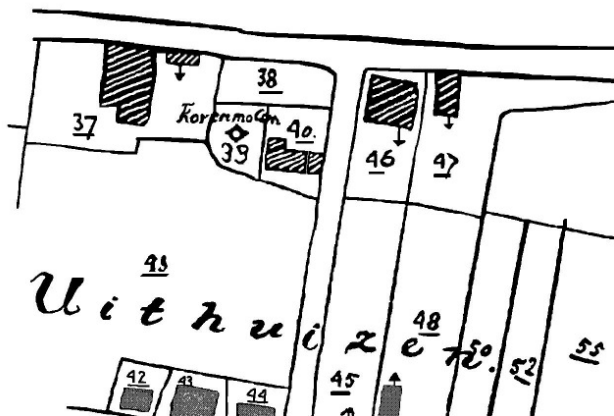
Op 25 juni jl. werd weer de inmiddels traditionele “Rondom de molen”-dag gehouden. De VVV en de UHV hadden activiteiten georganiseerd en in de molen presenteerde het Groninger Molenarchief (oude) foto's en informatie. Ook was er een kleine expositie met Powerpoint-presentatie over de sarrieshut bij de molen. Het weer was uitstekend, droog, 18°C en een matige wind uit het noorden. Volgens schattingen brachten ruim 200 mensen een bezoek aan de molen.

Stelling ‘geteerd’

De zeer warme dagen in juni heb ik aangegrepen om de stelling weer van een nieuwe ‘teerlaag’ te voorzien. Echt koolteer mag (uit milieuoogpunt) niet meer, maar met de laag die er nu opzit kan het houtwerk er weer een jaartje tegen.

De locatie van de koren- en pelmolen *De Liefde*

In de loop der eeuwen heeft de mens steeds weer getracht zijn grondgebied vast te leggen op kaarten. Bekend zijn de prachtige Coenderskaart uit 1678 en de Beckeringkaart uit 1784, waarop ons gewest op grootse wijze is getekend. Door de veroveringsdrang van Napoleon, waarvoor veel geld nodig was, werd de grondbelasting ingevoerd, waartoe men in 1808 in Frankrijk begon met een georganiseerde wijze van opmeting, schatting en tenaamstelling van grondeigendom. Vanaf 1811 vonden deze opmetingen ook in Nederland plaats, die onder Willem I werden voortgezet, waarna in 1832 in Nederland officieel het Kadaster werd ingevoerd.

De afbeelding toont een klein deel van blad 1 van sectie E van de kadastrale minuutplan van Uithuizen uit 1828.

In het jaar 1828 werd door landmeter R. B. van Leggelo, de kadastrale minuutplan van Uithuizen opgemaakt, op schaal 2500. Op deze kaart, sectie E, blad 1, is uiteraard ook de locatie van de molen ingetekend, evenals die van het molenaarshuis en de sarrieshut. De percelen hebben de nummers 37 t/m 40. Rechts naast het molenaarshuis is een klein gebouwtje getekend en duidelijk is te zien dat achter de sarrieshut een aanbouw is gemaakt. De kaart laat goed zien dat er in dit deel van Uithuizen nog weinig bebouwing voorkomt.

Een interessante kaart werd in 1920 getekend ten behoeve van de aan te leggen riolering in Uithuizen. Op deze kaart staan de percelen getekend die op de riolering worden aangesloten. De molen staat er niet op, aangezien die niet op de riolering werd aangesloten. Voor alle duidelijkheid heb ik de locatie van de molen aangegeven met een X. Uit deze kaart blijkt duidelijk dat er in de ruim 90 jaren die er tussen het ontstaan van beide kaarten liggen, veel is bijgebouwd.

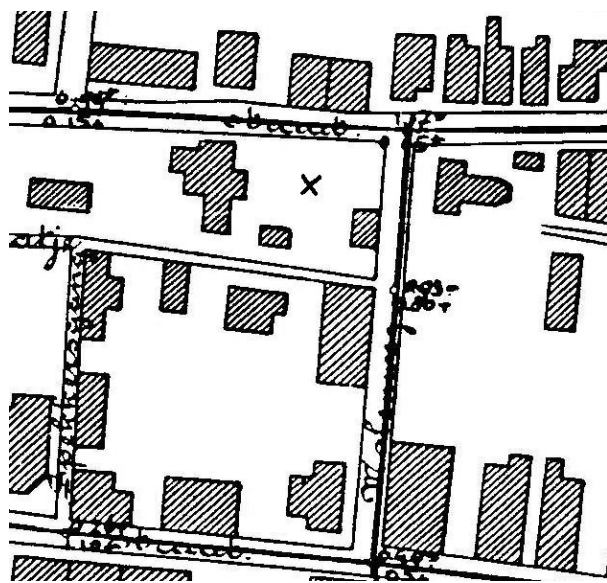
Zo is er ten zuiden van de molen de Molenwierdstraat ontstaan, die op het kaartje nog als Klinkerstraatje staat beschreven. Ook de Spekkersgang (tussen de Molenwierdstraat en de Hoofdstraat) is inmiddels ontstaan, inclusief enige panden.

Tegenover de molen (op sectienummer 46) is de Doopsgezinde kerk verzezen, die gebouwd is in 1868, twee jaar na de bouw van de huidige achtkante molen.

De Mennonietenkerkstraat heeft dan nog de naam Molenweg.

De aanbouw achter de sarrieshut is weer verdwenen en in plaats daarvan is er een losstaand gebouwtje verzezen.

Uit de vorm van het molenaarshuis is af te leiden dat hieraan eveneens een verbouwing heeft plaats gevonden. Het kleine gebouwtje naast het molenaarshuis is verdwenen.

De afbeelding toont een klein deel van het "Plan van Rioleering" van de gemeente Uithuizen uit 1920.

© B. D. Poppen 070904

Index op het boek “De belasting op het gemaal . . .”

Na de uitgave van mijn boek *De belasting op het gemaal in Stad en Ommelanden 1594 -1856* heb ik nog een tien pagina's omvattende **Index op plaatsnamen** samengesteld.

Deze index op het boek - losbladig in een hechtmapje - kan worden besteld door overmaking van € 5,00 (dit is inclusief porto) op Postbank nr. 141 58 11 of Rabobank nr. 3730 49 668 t.n.v. B. D. Poppen, Uithuizen, onder vermelding van “index” en uw adresgegevens. Afgehaald is de prijs € 3,50.

Het boek is nog steeds bij de auteur of bij de VVV te Uithuizen te verkrijgen. De prijs bedraagt € 20,-. Tevens is het boek te bestellen door overmaking van € 23,75 (dit is inclusief emballage en portokosten) op één van de bovenstaande rekeningnummers, onder vermelding van “boek gemaal” en uw adres. Index + boek is € 27,25.

Agenda 2005

- 23 juli **Open dag** van de molen *De Liefde*
20 augustus **Open dag** van de molen *De Liefde*
27 augustus
Drentse molendag
(de molen *De Liefde* is dan gesloten)
10 september
Nationale Open Monumentendag

Theeschenkerij in de sarrieshut te Leermens

De sarrieshut te Leermens (op de grens met het dorp 't Zandt) is de enige van de zes overgebleven huisjes die zich nog het meest in de oorspronkelijk staat bevindt. Sinds kort is het mogelijk deze hut ook van binnen te bezichtigen, aangezien de eigenaren er een sfeervolle theeschenkerij in hebben gevestigd.

Voor kleine groepen wordt er afternoon tea, high tea en cream tea geserveerd, aangevuld met scones en zelfgebakken taart.

Een bezoek is mogelijk na het maken van een afspraak, telefoon: 0596 58 19 95 of per email: desarrieshut@hotmail.com

Molenhomepage drastisch uitgebreid

De homepage over de molen *De Liefde* heb ik in het afgelopen half jaar uitgebreid met ruim 100 bestanden. Zo is er een pagina over de sarrieshutten toegevoegd met historische gegevens, alsmede met foto's van alle nog aanwezige exemplaren. Tevens is er een pagina “Eemsmond molens” bij gekomen, waarin alle nog aanwezige molens binnen de gemeente Eemsmond zijn ondergebracht, alsmede een pagina over de verdwenen molens in deze gemeente, eveneens met gegevens en oude foto's.

De diverse pagina's over de molen *De Liefde* zijn alle uitgebreid met foto's. Daarnaast is op de homepage een lijst met ruim honderd titels van molenboeken en informatie over een tiental molentijdschriften te vinden. Tevens worden diverse molenaspecten beschreven, zoals de techniek in een molen, de opleiding tot vrijwillig molenaar, de molenfolklore en molentips en de Groninger molens. Het adres van de molen-homepage is:

<http://web.inter.nl.net/hcc/B.Poppen>

Openingstijden

Iedere dinsdag en donderdag van 10-16 uur en vaak ook zaterdag van 13-16 uur. Komt een andere dag beter uit om de molen *De Liefde* te bezoeken, maak dan een afspraak. Dit kan zowel per telefoon: 0595 43 48 25, als per email: b.poppen@net.hcc.nl

Colofon

Tekst, opmaak en samenstelling van deze nieuwsbrief: Bob Poppen *vrijw. molenaar*

Reacties: Ripperdadrift 16, 9981 LH Uithuizen of per email: b.poppen@net.hcc.nl